

رویارویی کشورهای قدرت‌طلب در سوریه

کاری از کانال رحمت

درحال حاضر دو گروه اصلی به رهبری روسیه و آمریکا برای به دست گرفتن کنترل مناطق تحت تصرف تنظیم دوله در سوریه تلاش می‌کنند.

از اوایل خرداد ماه، دو گروه اصلی به رهبری و حمایت هوایی روسیه و آمریکا برای به دست گرفتن کنترل مناطق تنظیم دوله در سوریه وارد رقابت تنگاتنگی شده‌اند.

رهبری گروه اول را روسیه برعهده دارد و پیشروی زمینی نیز برعهده نیروهای نظام سوریه، ایران و شبه نظامیان طرفدار ایران است.

از سوی دیگر گروه تحت رهبری آمریکا که نیروهای کمونیستی "ی.پ.گ" در شمال غرب را تشکیل می‌دهند.

شهرهای بزرگ رقه و دیرالزور که در مثلث مرز اردن، مرز عراق و رود فرات قرار گرفته‌اند به محور رقابت میان آمریکا و روسیه در سوریه تبدیل شده‌اند. به همین دلیل نیز طرفین در خرداد ماه چندین بار به شکل مستقیم رودرروی هم قرار گرفته‌اند.

درگیری نخست بر سر التنف به وقوع پیوست. علی‌رغم بمباران هوایی ارتش سوریه و شبه نظامیان مورد حمایت ایران توسط آمریکا، نیروهای نظام در ادامه پیشروی خود به سوی مخالفان نظام اسد موفق کنترل التنف شدند. این موضوع تحول مهمی بر سر راه پیشروی مخالفان سوری به سمت دیرالزور بود.

تحول مشابه و موازی دیگری نیز در شمال غرب سوریه شکل گرفت. یگان ویژه ای به نام «نیروی پلنگ» وابسته به ارتش سوریه که از مدتی پیش درحال انتقال سلاح و نیرو به مناطق شرقی حلب بود، طی خرداد ماه در امتداد ساحل غربی رود فرات پیشروی کرد.

نیروهای نظام پس از اینکه کنترل منطقه فوق استراتژیک مسکنه را به دست گرفتند، در مدت کوتاهی تا جنوب پادگان نظامی طبقه تحت کنترل نیروهای کمونیستی "ی.پ.گ" است، پیشروی کرد.

بدین ترتیب نیز نیروهای نظام سوریه با پیشروی از مناطق جنوبی تحت کنترل نیروهای "ی.پ.گ"، به نزدیکی مرکز شهر رقه رسید.

درست در همین زمان درگیری میان نیروهای "ی.پ.گ" و نیروهای نظام اسد به وجود آمد. "ی.پ.گ" که قصد ممانعت ورود نیروهای اسد به رقه را داشت با توافق آمریکا و روسیه، از محدوده مرزهای مشخص شده خود گذشته و به نیروهای نظام اسد در جادین حمله ور شدند.

به همین دلیل نیروهای اسد مواضع گروه "ی.پ. گ" را از هوا هدف قرار دادند، اما جنگنده نظام اسد از طرف نیروهای مسلح آمریکا ساقط شد. پس از این عمل آمریکا که با هدف محافظت از متحد میدانی خود انجام شد، روسیه نیز در حمایت از متحد خود اسد، توافقنامه‌اش را با ایالات متحده درباره امنیت پروازها ابطال کرد.

همزمان نیروهای مسلح آمریکا یک پهباد ساخت ایران متعلق به نیروهای طرفدار اسد را سرنگون کردند. ایالات متحده که تا چندی پیش تنها به واسطه "ی.پ.گ" در حال مبارزه با تنظیم دوله بوده است، اکنون در حال رقابت با طرف دیگر است.

نیروهای به رهبری روسیه اکنون در حال نزدیک شدن به مناطق تحت کنترل گروه کمونیستی "ی.پ.گ" یعنی مناطق تحت نفوذ ایالات متحده هستند که این موضوع می‌تواند منجر به ایجاد تنش در این مناطق شود.

احتمال دارد آخرین صحنه این تنش‌ها در دیرالزور رخ دهد. همزمان با همین تحلیل‌ها، در همان روز که جنگنده نظام اسد سرنگون شد، ایران نیز چندین موشک را به مواضع تنظیم دوله در دیرالزور پرتاب کرد.

همزمان با همین تحولات، شبه‌نظامیان حشدشعبی وابسته به ایران در عراق نیز به مرز سوریه رسیدند. اهداف نیروهای نظام اسد نیز از تحت کنترل گرفتن تنف تسلط به دروازه مرزی ابو کمال در مرز عراق بوده است.

دیرالزور نیز قلعه نهایی برای رسیدن به این هدف خواهد بود. اگر این تمامیت و وحدت جغرافیایی تکمیل شود هدف بعدی حسکه و قامشلی است که این مناطق تحت کنترل "ی.پ. گ" قرار دارد، اما باید دانست حضور نیروهای نظام اسد در این مناطق بسیار اندک است.

با پیشروی نیروهای اسد آنها تلاش خواهند کرد این مناطق که "امانتی" در دست 'ی.پ.گ' است بازپس بگیرند. با این اوصاف احتما درگیری میان ایران و نظام اسد با عناصر "ی.پ. گ" بسیار زیاد است.

باید دانست که "ی.پ.گ" به دنبال متحدین جدیدی است. ایالات متحده آمریکا با سرنگون کردن جنگنده نظام اسد محافظت و حمایت از متحدان میدانی خود را اعلام کرد. اما در تنش مذکور ایران دست بالا را خواهد داشت چرا که از دید ایالات متحده وضعیت شمال شرق سوریه رفته رفته به بن‌بست نزدیک می شود و پس از پایان درگیری با تنظیم دوله نیز حضور نظامیان آمریکایی در سوریه سیاست خود را از دست خواهد داد.

آمریکا، علی‌رغم مخالفت بازیگران منطقه‌ای همچون ترکیه، ایران و سوریه از "ی.پ.گ" محافظت خواهد کرد. باوجود اینکه آمریکا قدرت بلامنازع در نیروی هوایی و تکلونوژی را داراست، اما بازیگران مذکور وجود هرگونه ساختار مسلحانه غیر از خود و آمریکا در منطقه را برای موجودیت خود مساله‌ساز می‌دانند.

هم اکنون می‌توان گفت که بلوک ایران تلاش دارد تا شمال شرق سوریه را برای آمریکا به منطقه‌ای ناامن تبدیل کند و همکاری بیشتری با آمریکا برای جنگ در سوریه داشته باشد. همزمان با پیشروی نیروهای وابسته به ایران در شرق سوریه،

سازماندهی نیروهای بومی تحت حمایت ایران در منبج، حسکه و قامیشلی آغاز شده است. هدف این گروه‌های معروف به حشد الشعبی سوریه، "ی.پ.گ" است.

گروه "ی.پ.گ" نیز متوجه این فشار از جانب ایران و نظام اسد است و به همین خاطر دنبال ایجاد شبکه‌ای از اتحادهای جدید است. بر اساس برخی از خبرها، مقامات عربستان سعوی، امارات متحده عربی، آمریکا، انگلستان و اردن در یک جلسه در شهر حسکه بر سر ممانعت از پیشروی ایران با حمایت از "ی.پ.گ" به توافق رسیده‌اند.

همه اینها نشان می‌دهد که دوران موفقیت آمیز "ی.پ.گ" در جلب حمایت از همه سو بدون هیچ ترجیح آشکار به پایان رسیده است. "ی.پ.گ/پ.ک.ک" روز به روز مجبور به یک انتخاب می‌شود و این مساله این گروه را تبدیل به یک طرف درگیری خواهد کرد.

از نظر آمریکا چیزی که مساله را بیش از پیش پیچیده کرده این است که این کشور در این درگیری هیچ یک از بازیگران منطقه‌ای را در کنار خود ندارد. تسلط ایران را هم همین مساله افزایش داده است. ایران زیر سایه روسیه توانسته است که با آمریکا توازن مهمی ایجاد کند و حتی توانسته حریم هوایی سوریه را برای آمریکا خطرناک کند.

ترکیه مدتها تلاش کرد آمریکا را برای انجام عملیات مشترک در رقه قانع کند اما این پیشنهاد از جانب آمریکا پذیرفته نشد. اینکه آمریکا چگونه خواهد توانست با اتحاد یک گروه کمونیستی که ترکیه آن را برای منافع حیاتی خود تهدید می‌داند، در مقابل این اتحاد مقاومت کند، جای سوال دارد.

ترکیه منتظر خواهد ماند تا در آن سوی مرزهایش برای تسهیل خدمت به آمریکا، در صورت ایجاد شرایط متفاوت از طرق آمریکا با "ی.پ.گ" به مبارزه بپردازد. آمریکا به عنوان مهمترین بازیگر در این قدرت‌طلبی نظامی در سوریه می‌تواند نقش فضا را تغییر دهد. اما این مساله از نظر آمریکا بسیار پرهزینه خواهد بود.

از آنجایی که ایران مساله سوریه را برای خود حیاتی می‌داند، ظرفیت هزینه دادن برای این کشور افزایش پیدا کرده است. بنابراین نتیجه درگیری در شمال شرقی سوریه به حوزه نفوذ آمریکا در سوریه و میزان هزینه‌ای که آمریکا حاضر است برای حفاظت از "ی.پ.گ" پرداخت کند بستگی دارد.